Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in VIII libr. philosophicorum Arist. exceptus a Michael Schweizer, mon. Salemitani professo - Cod. Ettenheim-Münster 359

Specius, Johannes

[S.l.], 1596

Quaestio 1ma

urn:nbn:de:bsz:31-132384

Visual Library

oio q̄stionibq absolueris.

De Materia

Quaestio 1ma

Variab maā rationes explicat Tol. multis q̄stionib 12. Vide Tol.
libri huiq. Quam hoc loco pstt quit ea ē quæ dici so- Quomodo fiat Mā.
let pa prima idest prior oio forma substantiali ex
qua oia fiunt & in quā oia tandem abeunt. Huiq in-
uestigandæ roem idem Tol. multiplicē declarat; quē
bquum ea ferè gueniunt q̄ in cap. 9. q̄st. 1a art 1o.
conimbr. ut maā ni phȳsicis rebq ostendendā breuit
ac pspicuē proponit. porro maa uariē dfr &
1o quidem à platone negatiuē hoc modo. Maa Quomō plato definiat Maā negatiuē.
nec ē ignis nec aēr nec aqua nec aliqd aliud
caeterorū entium naaliq. Simile autem dfinitiōē
attulit porphyrius ex Arte. Affirmatiuē sic defr Quomō Idem definierit, Idem positiuē.
ex sententia platonis: Maā ē species informis
simplex ac receptaculū omnium formarū pinde ac
si diceret maā ēē subiectū ex naa sua omni for-
ma dstitutū capax tn̄ omnium. Arter 7. Metaph. c. 4.
eam pee mō negatiuē definit: Maā dico q̄ non est Quomō Arter eandē definiuit negatiuē.
Quid nec quale nec quantū neq aliqd aliorum
qbq dterminatur Ens: atq negationes, quasi dicat Explicat. [illegible]
Maā nō ēē Ens pfectum q̄ p se ponit in pdicamento

ponitur. Nam quando dicat apud Aristotelem substantiam seu
summum genus primi praedicamenti ut patet ex iis locis
in quibus praedicamenta recenset. Addit namque non esse nega-
tionem ut significet esse materiam non privare omnibus et re
gatione privationis. Est enim materia ens positivum
licet negationem annexam habeat ut postea magis

apparebit.

In textu 82. cuiusque primi libri Affirmative sic eam Aristoteles
definit: Materia est primum uniuscuiusque subiectum ex quo cum insit
eo fit per se ut non per accidens et in quod ultimo re
solvitur. Cuius definitionis sensum et explicationem commodam

Vide rationes coninbr. — vide apud Coninbr. q. 13. et apud Commentatores q. 2. art. 1. Dicitur

Quare Materia dicatur subiectum. Tribus de causis dicitur primum subiectum. — subiectum per formam quae subiectum non est. Dicitur primum ut

1a. — excludantur subiecta accidentium et formarum artificialium
quae non sunt prima sed ex primis composita. 2do dicitur primum

2da — ad excludendum elementa quae sunt subiecta non prima sed

3tia — secundaria. 3tio ut excludatur materia 2da quae

Quomodo differat Materia 2da a prima. — ideo differt a prima quod illa sit iam disposita et
determinata ad unam certam formam per rationem,
quamquam quippe quae adhuc nuda omnino et ad omnes formas
indifferens ex quo cum insit eo fit per se ut in his
quoque verbis excluduntur privationes et negationes quae non re
manent, non maneat, adveniente namque forma abiit eius

Quare addatur Non secundum Accidens. — dem privatio. Non secundum accidens additur sicut excludatur

ille modus quo aliqd fieri dr ex aliquo q[uo]d ut mat[eri]a
ut formae ut toti composito inhaeret ut cu[m] ~~anulus~~ annulus co
stans ex auro & smaragdo dr cōpositus ex flavo
& viridi qa flavus color auro & viridis smarag
do accidit. Solet et mata ex textu 1o p[ri]mi phys:
ita describi: Mata e[st] substa q ita se ht ad for
mā & ad substiā compositas naturales quadmodū
ut lignum ut aliud qdvis ad formas artificiales:
In qua descriptione similitudo & dissimilitudo e[st]. Simi
litudo q[uod] sicut aes lignū &c. ex na sua expetiasit
oīs forma artificialis ita quoq mata primam oīs
formae naturalis. dissimilitudo in hoc est q aes lig
nū &c. sint entia cōpleta & pfecta mata u[er]o prima
nequaq: Item q aes lignū &c: p se existere
possint in rerū na sine forma artificiali impossibile
u[er]o sit naturalis ut ullo unq puncto tpis mata
pa sine forma naturali existat licet ut divina ex
istere posit sine oī forma, cū n. forma n[on] spectet
ad eius essentiā sitq rōe stare diversa nō im
plicat stare cōdictionē ut forma à mata sit
separata: Neq n. segregatam esse & nō esse id
q docet Scotus Eckius & pleriq alij communit li
cet D. Thomas & q illū sequunt hoc neget.

Descriptio Mataē.

Quantum hoc exemplis sit similitudo

Quam dissimilitudo.

Alia defi[niti]o materiæ. poet et hoc nō d[icitu]r fieri. Mãa ē substa cōpleta q[uæ] p[er] se à forma g[e]n[er]alis actuali sufficit l[ite]r in actu specifico c[on]stituitur: ut q[uæ] cum forma à qua p[er] se informat[u]r ens naale c[on]stitu[i]t.

[illegible] Ex his defi[nitioni]b[us] sequit[ur] p[ri]mo mãa ēē substa simplicem i[d est] nō compositam ex p[ar]tib[us] dissimilarib[us] physicis. 2° eā ēē ingenerabilem & incorruptibilem aliâs nō eet subie[ctum] p[ri]mum ex quo res fit & ultimu[m] in quod abit; qua de re p[er]pulchre ut solent Comm[entatore]s in cap. 9. q. 1. art. 2. Hoc uerō aut d[icitu]r mãa generabilis q[uando] noua forma recipit & corruptibilis q[uando] noua forma amittit; s[ed] hoc nō est generari & corrumpi p[er] se & sim[pliciter] sed p[er] accidens & s[ecundu]m alteri[u]s. Cumq[ue] mãa p[er] se ac simpl[icite]r ut diximus ingenerabilem & incorruptibilem Arist[otele]s text[u] 8. 2 dicat quodamodo interire ac gigni r[ati]o[n]e priua[tio]nis: cum n[empe] accedente forma ei[us] priua[ti]o abscedat interit & corrumpit[ur] uterq[ue] mãa q[uan]do desinit tali subesse priuationi. Cum vero post formã expulsam priua[ti]o reuiniscat eadem mãa quodamodo exorit[ur] quatenus priuatione qua fuerat spoliata denuo recepit. Sed

Dubium. cur hanc p[er] accidens mãa generationē & corruptionē priua[ti]o[n]i ascribat Arist[otele]s cu[m] id potius uidere[tu]r debe[r]e

maæ roe formæ q̃ ut est ueru̇ enti ita genationi
& corruptioni utriq subest? Respondeh tamethsi utriq Solutio.
diu ſcit. ⁊ maæ & roe formæ l roe priuationibus
p acciñs genabilem & corruptibilem eē id tn ab ſtoto
potiq priuationi quã formæ aſcribi ob maiorem
maiu̇itatem arctioremq coniunctione priuationibus
cu̇ maa quaqdem sale duo numero ac subiecto
unu̇ l idem eē paulo ante docuerat. Hæc de
maæ notionibus ac definitionib eius essentiam licet cu̇
Conimbr: asseramq sn forma plene ac pfecte intelligi
nõ poe nihilominq tn manet eã sua insua nãaz l
Entitatem ~~qualitas~~ qualecuq̃ a forma distingui
ut vide Doc ſe lib. c.4 q.3. art.3. ad 3tium recte
docent. Porro quomõ se heat maa ad potiaz
l sitne pura potia an nõ, spectetne potia ad esse Vide Tol:
tiam maæ & quomõ bn explicat Tol. hic q.13.
& 14. A quo et illi nihil omnino discrepãt q Maa ē pura potia sub iectiua.
asserũt maaz eē purã potiaz subiectiuã ñ obiecti
nam. Subiectiua potia illa dr q̃ p aliquã formã Quæ sit potia subiectiua.
informatæ pfici & compleri pt; cuius actus est
forma substialis q̃ et actus formalis & specifi,
cus dr contrahens & pficiens illam potentiaz.
Potia obiectiua ē ipsa res nondu̇ existens Quæ potia sit obiectiua

q tn existere possit quomodo nunc Aristoteles e potia obiectiua ut potius in potia obiectiua itez rosa e quaecunq alia res apta produci actiue naturali seu supernaturali: Huic potiae respondet actus quem

NB Scotus Entitatum vocat Ecchius & alij actum praesentiae & nihil aliud e quam ipsa res praesentia actu existit & non amplius latet ut ita dicam in principio suae existentiae. Ex quo licet materia sit pura potia ~~obiectiua~~ subiectiua ut dicimus nihilominus

tn recte a Scoto & alijs vocatur actus entitati

Probatur Materia dici potest a Scoto actus Entitatiuus. nus. Prob. Actus entitatiuus nihil aliud e quam res ipsa existens: sed materia existit ergo e actus entitatiuus. Sed obijcit Fons. 1o Metaph. c 7

Obiectio Fons. q 3. sect. 7 sic actus entitatiuus aut e per se existens aut informans aliquem sed dici debeat ergo non e actus entitatiuus probatur Minor. quia actus per se existens e solus Deus & substantia separata actus informantes sunt formae substantiales. Respo

Solutio. dendo negando Minorem ad probationem dicitur solum Deum & angelos esse actus * existentes perfecte & complete dari tn praeter eos actus et nunc necessitate imperfecte ac sine esse specifico existente cuiusmodi

actus est materia. 2do servit actus entitativus dici q[uo]d p[er]ti- — obiectio 2da.
net ad essentiam, sed existentia in rebus creatis n[on] p[er]tinet ad
essentiam, ergo materia n[on] p[otes]t dici actus entitativus per existen-
tiam. Respondetur ut Ens ita et entitatem et entita- — Solutio.
tivum accipi duplicit[er] 1o nominalit[er] 2do participialiter ut
nat[ur]a Ens idem e[st] q[uod] existens: priori modo non est
q[uo]d sumit argumentum posteriori minime: Scotus n[am] p[er] actum
entitativum nihil aliud intellexisse v[idetu]r quam actum existe-
ntialem seu Ens actu existens. 3tia obiectio — 3tia obiectio.
Materia n[on] e[st] formaliter ipse actus existentiae, ergo n[on] r[ec]-
te d[icitu]r actus entitativus, sed potius dicendum foret eam
esse actu entitativum seu existentia. Respondeo utraq[ue] — Solutio.
habet commode dici: Nam sicut genera et differentiae de-
sunt speciebus in recto affirmant q[uo]d sint partes Metaphy-
sicae ita quoq[ue] actus existentiae de illo injicit
actus cum videat potius esse q[ui]dpiam Metaphysicum
quam physicum. Deinde eodem in re v[idetu]r Scotus vocare
posse materiam actu entitativum quo alij eandem vocant
puram potentiam: Si n[am] potentia potest affirmari in re-
cto de materia cur n[on] et actus? 4ta obiectio si — 4ta obiectio.
materia e[st] actus per se existens tum erit substantia completa c[on]-
sequens e[st] falsum ergo etc. Respondetur negando Maiorem — Solutio.
cum n[on] existat per actum specificum sed tantummodo per
entitatem. 5ta obiectio actus per se existens sufficit — obiectio 5ta.
et e[st] quocunq[ue] actu informante ergo materia erit

Solutio. perfectior ipsa forma quae est actus in formas. Separata
tertio si sumatur generaliter; si vero sumatur tantum pro actu
perfecto et completo existente concedit. Antecedens sed nihil
Obiectio 6ta. inde sequitur. 6ta Scotus saepe vocat materiam
Solutio. ens quod non est actus per se existens. Respondet vocari
eam non ens quia non sit ens perfectum vel completum. 7o
Obiectio 7ma nisi si aliquis obijcerit si materia ex se habet existen-
tiam et substantia vel multo magis forma vel compo-
Solutio. situm habent existentiam quod videtur absurdum. Re-
spondet in una re inveniri multas existentias
imperfectas quae faciant unam perfectam: sicut in uno
composito sunt duae substantiae imperfectae ex quibus com-
ponitur tertia substantia completa et perfecta.
Nota quod varia materiae primae natura sic consideratur. Ad extremum vero sequitur et notandum nomen variis modis
spectatae et consideratae varia quoque tribui. nam ex eo
quod subiectum primum est et esse consideratur convenit ei ingenera-
bilitas et incorruptibilitas a qua in recto dicitur ingenera-
bilis et incorruptibilis: ut subiectum est vel in forma
efficit sunt non tantum potentia sed etiam potentia quoque in recto
dicitur. Eadem materia si spectetur ut apta recipere formam
non tantum aptitudinem habet sed et aptitudo in recto vocatur.
Ex qua aptitudine ad formam deinde et carentia
formae oritur privatio quae negatio formae in subiecto
apto nato definitur. Si tandem consideretur materia

ni ordine ad formã quã n͂ hẽt tanq̃ ad finẽ & bonũ
dr hẽre appetitum unde vulgo dr̃ privaões eẽ cauã
appetitus. De hoc maæ appetitu satis bñ disserit
Tol. q. 17. Conimbr. q 5. De varijs u° maæ
nõibus videatur idem toletus q 18 Fons. in 5° Metaph.
c 7. q 3. Sect. 9. Conimbr. in 1° phys. c 9. q 2. art 3.
Qui ibidem q 5. Utrũ maã ad compositi naturã
essentiã pertineat accuratẽ declarant. Et hæc
de Materia sufficiant.

Vide Tol. & Conimbr.

Quæstio 2da

De privatione

Quod privatio sit principiũ generationis rerũ naturaliũ
licet ex iã dictis constet ita tñ hĩc à philosophis probari
solet. Id unde per se generao proficiscitur vere ac proprie
principiũ illius est: sed generao per se proficiscitur à pri
vaõe videlt tanq̃ à termino à quo, ergo privaõ est pri
cipiũ generaõis rerũ naturaliũ. Maior ẽ certa probatur
Minor: quia generao ẽ progressio seu mutaõ à nõ
esse ut à termino à quo; hic aut cũ nõ sit maã
est ipsidem terminus à quo res oritur utpote gemiti
formæ contrarius n̄ manet maã aut semper manet.
Consequens ẽ ut sit ipsa formæ privaõ. Sed
ut clarius perspiciatur huius principij ratio paulo

Probatur privationẽ
eẽ principiũ genera
tionis rerũ naturaliũ